

Македонски информативен центар за
животна средина

Извештај за работа за 2012 година

Скопје, 27.01.2012

Извештај за работа на Македонски информативен центар за животна средина за 2012 година

ВОЗДУХ

Државен автоматски мониторинг систем за квалитет на амбиентен воздух

Одржување на ДАМСКВ

Редовно одржување на 17 мониторинг станици и 6 нисковолуменски и 4 високоволуменски семплери кои служат за одредување на концентрацијата на суспендирани честички со големина до 10 микрометри и тешки метали во воздух

- промена на филтри и чистење на мрежичките од сите анализатори,
- мануелна калибрација во две точки на анализаторите во станиците,
- нивно подесување и проверка на боците со калибрационен гас,
- испуштање на кондензираната вода од калибраторот и компресорот,
- замена на неисправните делови како и нивна поправка,
- проверка на софтверот и негово подесување,
- проверка на системот за климатизација и подесување на внатрешната температура.

Од месец Мај 2012 година до 14.12.2012 година, поради дефект на службеното возило Land Rover Defender SK 944, поради недостаток на резервни делови и поради недостаток на боци за калибрација, не се вршеше одржување и сервисирање на 15 мониторинг станици.

Калибрациона лабораторија

- Калибрација на еталонските анализатори со статички калибрационен систем
- Калибрација на анализаторите од Автоматските мониторинг станици во повеќе точки со секундарниот динамички калибрационен систем, 2(два) пати годишно и после секој извршен сервис на инструментите,
- Одредување на степен на корелација помеѓу примарниот статички калибрационен систем и секундарниот динамички калибрационен систем;
- Анализа на податоците добиени од калибрацијата на мерните инструменти;
- Процес на калибрација на анализаторите со Gas Transfer Standard (употреба на гасни смеси со ниска и точно одредена концентрација);
- Одредување на степен на корелација помеѓу примарниот статички калибрационен систем и калибрацијата со Gas Transfer Standard;
- Процес на калибрација на анализаторите со Field Calibrator;
- Одредување на степен на корелација помеѓу примарниот статички калибрационен систем и калибрацијата со Field Calibrator.

Од месец Мај 2012 година до 14.12.2012 година, поради дефект на службеното возило Land Rover Defender SK 944 NR, поради недостаток на резервни делови и поради недостаток на боци за калибрација, не се вршеше никаква калибрација на мерните инструменти од сите 17 мониторинг станици.

Административни документи

- Изготвување на Оперативна годишна програма за работа на ДАМСКВ;
- Изготвување на Стандардни оперативни процедури за работа на ДАМСКВ;
- Изготвување на Годишна листа на резервни делови потребни за работа на Државниот автоматски мониторинг систем за квалитет на воздух и калибрациона лабораторија;
- Изготвување на Годишна листа на неопходни гасни смеси за калибрација за потребите на ДАМСКВ и калибрационата лабораторија;
- Изготвување на Спецификација за годишно осигурување на системот;
- Изготвување на Годишен план за одржување и сервисирање на државниот автоматски мониторинг систем за квалитет на воздух;
- Изготвување на пасош за секоја мониторинг станица посебно;
- Редовно сервисирање и одржување на теренското возило LAND ROVER DEFENDER

Валидација, анализа и соодветна обработка на податоците

- Валидација, анализа и соодветна обработка на податоците од мониторинг станиците во ACCENT базата на податоции AIRVIRO системот

Обработка на податоци

- Прибирање обработка и анализа на податоци за емисии во воздухот (секој месец се доставуваат податоци од ОКТА, УСЈЕ, РЕК-Битола,Макстил, Скопски легури, ТЕЦ Осломеј и други,како и мерења од централната лабораторија на повеќе деловни субјекти)
- Прибирање, обработка и анализа на податоци за квалитет на амбиентниот воздух добиени од Центрите за јавноздравје,од поединечни извори на емисија кои го следат квалитетот на воздухот (ОКТА; РЕК Битола, ТЕЦ Осломеј и мерења од централната лабораторија)
- Обработка на податоците за квалитет и емисии во воздухот во форма за потребите на: Национални индикатори за 2009, Статистички извештаи и потребите на Управата за животна средина (Одделение за ИСКЗ)при подготовката и издавањето на А-ИСКЗ дозволите

Моделирање

- Подготвени се серии на податоци за потребите на регионалниот модел SILAM
- Извршено е тестирање на регионалниот модел SILAM за проценка на влијанието на загадувањето од големи загадувачи врз квалитетот на воздухот на територијата на Р. Македонија и направена е споредба на резултатите со реални измерени концентрации од мерните станици од ДАМСКВ.
- Извршено е тестирање на регионалниот модел SILAM во прогностички режим и презентација на пробен графички приказ на тридневна прогноза на квалитетот на воздухот на затворена веб страна.
- Подготвена е анализа на мерките за намалување на емисиите во Република Македонија до 2015 година, со користење на симулации и сценарија со примена на предложената динамика на спроведување на овие мерки и анализа какво е влијанието на применетите мерки врз квалитетот на воздухот.
- Подготвени се повеќе анализи на влијанието на загадувањето на поединечни стационарни извори на квалитетот на воздухот.
- Имплементирана е тридневна прогноза на квалитетот на воздухот на територијата на Република Македонија со прогностичкиот режим на регионалниот модел SILAM.

Известување кон ЕЕА и UNECE

- Ажурирање на CORINAIR инвентарот по сите сектори за 2009 година и рапортирање на истите до ЕЕА и UNECE/CLRTAP
- Известување во однос на барањата на UNFCCC и испраќање на GHG инвентарот од втората комуникација за климатски промени
- Во октомври податоците за квалитет на воздух се испратени до ЕЕА (Европската агенција за животна средина) - Европскиот тематски центар за воздух и климатски промени во формат DEM (Data Exchange Module) во базата на податоци (AIRBASE)
- Посебно се обработуваат податоците за озон, од април до септември и се испратени до ЕЕА - Европскиот тематски центар за воздух и климатски промени, според Директивата 2002/3/ЕС за озонот во амбиентниот воздух

Законска регулатива и плански документи за воздух

Во текот на 2012 година беа подготвени од технички аспект и донесени следните подзаконски акти:

- Правилник за методологијата, начините, постапките, методите и средствата за мерење на емисиите од стационарните извори (Сл.весник на РМ 11/2012 год);
- Закон за измени и дополнувања на Законот на квалитет на амбиентен воздух (Сл.весник на РМ 59/2012);
- Национална програма за постепена редукција на емисиите во воздухот (донесена од Владата на РМ на 31.07.2012 година).
- Уредба за Измените и дополнувања на Уредбата за гранични и целни вредности за нивоа и видови на загадувачки супстанции во амбиентниот воздух и прагови на алармирање и информирање, рокови за постигнување на граничните вредности, маргини на толеранција за гранична вредност, целни вредности и долгорочни цели;
- Национален план за заштита на воздухот во Република Македонија;
- Упатството за Правилникот за методологијата, начините, постапките, методите и средствата за мерење на емисиите од стационарните извори;
- Упатството за Правилникот за гранични вредности за емисии од стационарни извори.

Конвенцијата за прекуграничен пренос на аерозагадувањето - CLRTAP

- Прегледување на пристигнатите материјали-извештаи од работењето на поедини експертски групи (работна група ревизија и преглед, за инвентаризација, за моделирање, за тешки метали, за техно-економски аспекти на загадувањето) и на извршното тело на Конвенцијата;
- Учество во работните тела на конвенцијата, со предлози за подобрување на документите на конвенцијата (промена и дополна на протоколите кон Конвенцијата)

Проекти

УНЕЦЕ Проект за Ратификација и имплементација на последните три Протоколи кон Конвенцијата за прекуграничен пренос на аерозагадувањето CLRTAP, финансиран од Холандската влада

- Реализација на активностите наведени во Меморандумот со ангажирање на надворешни експерти, односно:
  - Финализирање на Национален план за заштита на амбиентниот воздух;
  - Финализирање на Национална програма за постепена редукција на емисиите во воздухот;
- Подготовка на финасиски извештај за реализација на втората и четвртата фаза од проектот и финален извештај за активностите од проектот;
- Проектот е завршен на 05.09.2012 година.

Набавка на опрема за мониторинг на квалитет на воздух и информативен систем за управување со податоци, финансиран од ИПА 2008 програмата

- Ставен е во функција софтверот за автоматска валидација на податоците (AIRVIRO) и емисионата база на податоци;
- Од 29.10.2012 ставен е во функција вебпорталот за воздух;
- Одржани се повеќе обуки од Шведскиот хидрометеоролошки институт во врска со работа на софтверот за автоматска валидација на податоците (AIRVIRO) и емисионатабазанаподатоци.

Твининг проект „Зајакнување на капацитет за управување на животна средина на локално и централно ниво во областа на квалитетот на воздухот“, финансиран од ИПА 2008 програмата

- Одржани сеповеќе мисии кои се однесуваа на примена на регионално и дисперзионо моделирање на воздухот, подготовка на вебпорталот за воздух, подготовка на програма за Битола, подготовка за акредитација на лабораторија, подигање на јавна свест, сервисирање на автоматските мониторинг станици и подготовка на плански документи за заштита на воздухот.
- Одржани 3 состаноци на Управниот Комитет;
- Проектот заврши на 29.10.2012 година.

ВОДА

1. Собирање и обработка на податоци за квалитет на вода како медиум на животната средина и земјоделието во Република Македонија

Остварен контакт и комуникација со цел добивање на податоци и информации од надлежните установи и институции кои вршат мониторинг на вода како медиум на животната средина. Тука спаѓаат Централна лабораторија за животна средина, Управа за хидрометеоролошки работи при Министерството за земјоделе шумарство и водостопанство, Хидробиолошки завод од Охрид, Институт за јавно здравје на Р. Македонија, Центарите за јавно здравје од Велес, Битола, Куманово и др.

Собирање, обработка и презентирање на податоците од мониторинг мрежата на УХМР за хидролошка состојба на реките и езерата

- Обработка на дневни, месечни и годишни податоци за проток на 7 мерни места на реките (Вардар, Треска, Брегалница, Пчиња, Црна Река и Струмица) на месечно и годишно ниво
- Обработка на дневни, месечни и годишни податоци за водостој на 3 мерни точки на трите природни езера на месечно и годишно ниво

Собирање, обработка и презентирање на податоците од мониторинг мрежата на УХМР за квалитативната состојба на реките од РИМСИС

- Обработка на месечни и годишни податоци за 20 мерни места на реките (Вардар, Треска, Брегалница, Црна Река, Пчиња, Лепенец, Црни Дрим,

Елешка, Радика, Струмица и Крива Река) за 40 параметри (органолептички показатели, показатели на минерализација, кислородни показатели, нутриенти, опасни и штетни супстанции, катјони и анјони, радиоактивност и сапробиошочки показатели).

Собирање, обработка и презентирање на податоците од мониторинг мрежата на ХБЗ за квалитативната состојба на Охридското и Преспанското Ез.

- Обработка на месечни и годишни податоци за мерни места на пелагијалот и литоралот на Охридско и Преспанско Ез. за следните параметри (показатели на минерализација, кислородни показатели, нутриенти, и хлорофил).

Собирање, обработка и презентирање на податоците од мониторинг мрежата на ЦЈЗ - Велес за следење на санитарно хигиенската исправност на водотеците за подрачјето кое согласно Планот за мониторинг на ИЈЗ е надлежно да го следи.

- Обработка на месечни и годишни податоци за мерни места на водните тела кои имаат намена (наводнување и капење), на р. Вардар, Р. Тополка, р. Бабуна и р. Црна, Дојранско Ез. и акумулациите Младост и Тиквеш, за следните параметри (показатели на минерализација, кислородни показатели, нутриенти, органолептички показатели, бактериолошка анализа).

Собирање, обработка и презентирање на податоците од физичко-хемиска и бактериолошка анализа на примероци на вода за пиење од 40 мерни пунктови следени од ЈП Водовод и канализација

- Обработка на дневни податоци на месечно и годишно ниво,

2. Собирање и обработка на податоци за емисии во вода како медиум на животната средина и земјоделието во Република Македонија

Собирање, обработка и презентирање на податоците од самомониторингот на Компаниите кои доставуваат податоци до МИЦЖС

- Обработка на месечни и годишни податоци за квалитет на отпадна вода од компаниите Рек Осломеј и ОКТА и др.

Собирање, обработка и презентирање на податоците од анализите извршени од страна на Централната лабораторија при МЖСПП

- Обработка на податоци за квалитет на отпадна вода од компаниите каде се врши анализа од страна на ЦЛМЖСПП по барање на Инспекција или по барање на компанијата

Известувања кон ЕЕА (Европска агенција за животна средина)

Квалитет на реки (EWN-1)

- Обработка на податоци за реперезантивните, референтните, флуксните, импакт и поголемите мерни места на реките во Р. Македонија (податоци за мониторинг станиците за кои се известува, податоци за концентрација на

нутриенти, податоци за кислородни показатели, податоци за опасни и штетни супстанции, податоци за прокси притисок)

Квалитет на езера (EWN-2)

- Обработка на податоци за реперезантивните, референтните, флуksните, импакт и поголемите мерни места на езерата (податоци за мониторинг станиците за кои се известува, податоци за концентрација на нутриенти, податоци за кислородни показатели, податоци за опасни и штетни супстанции, податоци за прокси притисок и податоци за биолошкиот квалитет на езерата)

Квалитет на подземни води (EWN-3)

- Обработка на податоци за реперезантивните, референтните, флуksните, импакт и поголемите мерни места на подземните води (податоци за мониторинг станиците за кои се известува, податоци за концентрација на нутриенти, податоци за кислородни показатели, податоци за опасни и штетни супстанции, податоци за прокси притисок, податоци за пестициди)

Кванититет на води

- Обработка на податоци за референтните, флуksните, мерни места на реките и податоци за одредени дождемерни станици (податоци за мониторинг станиците за кои се известува, податоци за средногодишен пресечен, максимален и минимален проток на реките, средногодишно пресечно, максимално и минимално количество на дождовна вода, средногодишно пресечно, максимално и минимално податоци за ниво на подземни води, податоци за количини на апстрахирана и користена вода по NACE, општи податоци за акумлации и количини на води (in/outflow) по моделот на WISE – SoE Water Quntity.

Емисии во водите

- Обработка на податоци од емиисиите во вода од поголемите индустриски субјекти (податоци од само мониторингот на индустриските субјекти за кои се известува, податоци за концентрација на нутриенти, податоци за кислородни показатели, податоци за опасни и штетни супстанции, податоци за прокси притисок).

ОТПАД, ПОЧВА И ЗЕМЈОДЕЛИЕ

Анализа и обработка на податоци

- Собирање, обработка и анализа на податоци и информации за опасен отпад од индустриски контаминирани локалитети-жешки точки, како и други правни и физички лица кои создават опасен отпад.

- Собирање, обработка и анализа на податоци и информации за комунален и друг вид на неопасен отпад од општините.
- Собирање, обработка и анализа на податоците и информациите за медицинскиот отпад.
- Собирање, обработка и анализа на податоците и информациите за отпад од пакување и отпадни батерии и акумулатори.

Проект Јакнење на капацитетите на локално и централно ниво за управување со отпад

- Дизајнирањена информативниот систем за управување со отпад, согласно важечката законска регулатива.
- Учество во дискусии и презентации на Информативен систем за управување со отпад.

Известување кон ЕЕА и JRC

- Профил на земјата за ефикасно користење на ресурсите преку примери која е составен дел од - Ефикасно користење на ресурсите во Европа.
- Податоци за управување со контаминирани локалитети согласно барањата од JRC.

Конвенција на Обединетите Нации за борба против опустинување

- Проверен Националниот извештај 2012 кон Конвенцијата и проследен (преку web апликација) до Секретаријатот.

БИОДИВЕРЗИТЕТ

Известување кон ЕЕА

- По барање на Европската Агенција за Животна Средина во март 2012 година репортирано е за националните заштитени подрачја во Република Македонија -CDDA-база.

БУЧАВА

Обработка на податоци

- Прибирање обработка и анализа на податоци за бучава во животната средина добиени од Центрите за јавно здравје во Битола, Кичево и Куманово, кои вршат проценка на штетното влијание на комуналната бучава врз експонираното население, на повеќе мерни места.
- Работни состаноци со институциите и општините надлежни за изработка на стратешки карти.

- Учество на работилница за бучава организирана од страна на ТАИЕХ Програмата.

Известување кон ЕЕА

- Пополнување на прашалниците на ЕК за бучава во животната средина со податоци од Македонија..

АКТИВНОСТИ ОД ОБЛАСТА НА ИНФОРМАТИЧКАТА ТЕХНОЛОГИЈА

Обезбедување мрежни сервиси (LAN и WAN) за потребите на Министерството за животна средина и просторно планирање

- Континуирано администрирање на серверите во Министерството (web, e-mail, file, print, database server).
- Администрација на Active Directory Services.
- Креирање на корисници, доделување на привилегии на мрежни фолдери
- Обезбедување LAN и WAN сервиси за МЖСПП
- Обезбедување мрежно поврзување на компјутерите во МЖСПП
- Одржување на компјутерската мрежа
- Обезбедување мрежен пристап до документи
- Обезбедување мрежно печатење
- Инсталирање, конфигурирање, одржување и администрирање на серверите
- Креирање backup
- Обезбедување и одржување пристап до Интернет
- Обезбедување firewall заштитна мрежата

Network/end-user сервиси на сите локации на Министерството

- Администрирање на сервери (DNS, DHCP, AD, file, print, e-mail, anti-virus)
- Администрирање на database сервери и веб апликации за Националните информативни системи за: квалитет на воздух, управување со отпад, биодиверзитет,
- Инсталирање на новонабавена информатичка опрема (компјутери, принтери, скенери и др.) и поврзување на истата во мрежа,
- Инсталирање софтвер (Windows XP/7 оперативен систем, MS Office, Acrobat Reader, Kaspersky AntiVirus и други апликации) и конфигурирање на работни станици;
- Обезбедување континуирана поддршка (Help desk) за корисниците на системот и навремени хардверски и софтверски интервенции по барање на вработените,
- Други технички интервенции по барање на вработените

Администрирање и публикување на информации на Web порталот на МЖСПП

- Објава на дневни извештаи за квалитет на амбиенталниот воздух, објава на соопштенија за јавност – средување и публикување на извештаите и соопштенијата во webbuilder;
- Објава на настани од учество на Министерот, Заменик министерот и Државниот секретар –обработка на текстовите во webbuilder на македонски и албански, обработка на сликите во photoshop за веб објава, посебна обработка на сликите во photoshop за flash објава;
- Преглед на infoeko – одговор на секое конкретно прашање поставено од страна на граѓаните, правни субјекти или Јавни институции;
- Објава на Студии, Решенија, Извештаи и Записници од Јавни расправи за ОВЖС ;
- Објава на листа со фирми кои издаваат потврди за трговија со отпад од батерии и акумулаторикоја редовно се ажурира;
- Публикување на закони и подзаконски акти;
- Објава на месечните извештаи за квалитет на амбиентен воздух во РМ, и месечни извештаи за работата на ДИЖС;
- Техничка подготовка на Годишен извештај од обработени податоци од областа на животната средина за 2011 година и публикување на истиот;
- Креирање на линк за фисибилити студии и објава на фисибилити студии за Силмак, Охис, МХК Злетово, Макстил и Лојане;
- Комплетно ажурирање на линкот за климатски промени (македонски и англиски) и објава на нови материјали на истиот линк;
- Креирани линкови за инсталации кои поднесуваат Барање за А-дозволи за усогласување со оперативен план и објава на документи за барателите на А-дозволи;
- Креирање на линк за ЕХИМ системот како дел од веб страната на МЖСПП и подготовка и публикување на материјали за потребите на економските оператори;
- Креирање на Print Formи на дозволите (14) кои ги издава МЖСПП а се дел од ЕХИМ системот и праќање на истите во ЦУ одделение за ТАРИФНИ ОЗНАКИ;
- Објава на Огласи за јавни набавки;

Обезбедување e-mail сервис и поддршка за сите вработени во МЖСПП

- Обезбедување e-mail сервис и поддршка за сите вработени во МЖСПП,
- Администрирање на Lotus Domino (e-mail) серверот
- Регистрирање на нови Lotus Notes корисници – отварање e-mail account-и, креирање e-mail бази, доделување квоти и соодветни кориснички привилегии,

- Креирање групи на корисници,
- Инсталирање/надградба и конфигурирање на Lotus Notes Client на персонални компјутери,
- Ресертифицирање на постоечките корисници,

Обезбедување централизирана заштита од компјутерски вируси со антивирусен пакет Kaspersky Security.

- Деинсталација на administration server и кориснички инсталации за антивирусен пакет Panda Security
- Инсталација на administration server и кориснички инсталации за антивирусен пакет Kaspersky Security
- Обезбедување централизирана заштита од компјутерски вируси
- Секојдневно надградување на заштитата
- Директна интервенција кај заразени клиентски компјутери

EIONET TELEMATIC - Европска мрежа за информирање, набљудување и размена на информации за животната средина на Европската агенција за животна средина

- Одржување на македонскиот јазол од EIONET мрежата на Европската агенција за животна средина
- Администрирање на EIONET TELEMATIC серверот на Р. Македонија
- Администрирање на CIRCA (workgroup софтвер) инсталиран на EIONET серверот

Проект www.uslugi.gov.mk

- Администрирање на делот на услугите кои Министерството за животна средина и просторно планирање на порталот на Владата на РМ www.uslugi.gov.mk ги наведува како услуги кои се достапни на сите правни и физички лица, граѓанските здруженија и други асоцијации
- Редовно прегледување на содржините на порталот www.uslugi.gov.mk за поставени прашања од страна на граѓани и здруженија

Техничка поддршка за користење на веб апликациите за Електронска седница за подготовка и доставување на информации за Владините седници

- Неопходни софтверски сетирања за користење на веб апликациите
- Инсталација на софтвер за користење на токен со дигитален потпис
- Администрирање на привилегии за публикување на документи на порталот; креирање на нови подготвувачи и одборувачи на документи; комуникација со Генералниот секретаријат на Владата на Република Македонија

Администрација на опрема за имплементација на Single Window проектот на Царинската Управа на РМ

- Континуиран мониторинг на ЕХИМ системот и обезбедување на дигитални сертификати за корисниците на системот од МЖСПП и инсталација на сертификатите на персонални компјутери

Техничка поддршка на Проектот на Влада на РМ за document management system (ЕРДМС)

- Идентификација на бизнис процесите во МЖСПП во координација со избраната фирма EIN SOF задолжена за имплементација на Проектот на Владата на РМ за document management system (ЕРДМС) во МЖСПП
- Завршена обука за администрација на апликацијата за document management system

ВОСПОСТАВУВАЊЕ И ОДРЖУВАЊЕ НА ИНТЕГРИРАН КАТАСТАР ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА

Водење и одржување на Катастарот на загадувачи на медиумите на животната средина е со цел да се добиваат континуирано информации за загадувањата во животната средина, односно за состојбите со количината и квалитетот со отпадните води на одредени локални единици како и на речните сливови и подсливови заради следење на трендовите на основните индикатори за квалитет на водите и на животната средина, како и заради контрола на успешноста на превземените мерки врз основа на соодветни одлуки и решенија на локално и државно ниво.

- Ревизија и разгледување на можностите кои ги нуди базата на податоци.
- Одговор на предмети со податоци од Катастарот.
- Анализа и обработка на податоците од Катастарот за потребите на воспоставување на ПРТР регистар.

Катастар и карта на загадувачи и загадувачки супстанции во воздухот

- Ревизија на доставената финална верзија на катастарот и карта на загадувачи и загадувачки супстанции во воздухот

Протокол за регистри за испуштање и преносување на загадувачки материји - ПРТР

Во рамките на Проектот за ПРТР - Зајакнување на административните капацитетите за имплементација на Архуската конвенција и поддршка за развој на ПРТР во земјите на југоисточна Европа се извршија следниве активности:

- Редовни консултации со РЕЦ за изготвување на план програма со утврдена временска рамка и активности потребни за реализација на проектот т.с. ќе се

изработи финален план програм за воспоставување на ПРТР регистри и имплементација на ПРТР Протоколот во Р. Македонија како дел од Архуската конвенција.

- Формирање на работната група за спроведување на обврските кои произлегуваат ПРТР Протоколот.
- Идентификација на ПРТР инсталации, загадувачки супстанции за кои треба да се известува и др.
- Се изработија и преведоа следниве документи: национално поглавје за имплементација на ПРТР Протоколот, Упатство за имплементација на ПРТР Протоколот е преведено на Македонски јазик,
- Студиска посета на Германски експерти, чија цел беше инсталација на БУБЕ –Софтверот (донација од Германската Влада) потребен за собирање и известување на ПРТР податоците како и презентирање на користењето на истиот (поради некои потешкотии кои се појавија инсталацијата на софтверот се одложи и се очекува да се финализира до крајот на декември 2012 год.)

ИЗВЕШТАИ И ИНФОРМИРАЊЕ

- Секојдневно подготвување на информација за квалитет на воздух согласно податоците добиени од ДАМСКВ, која се доставува до Градскиот центар за известување и тревожење и до Собрание на Град Скопје
- Валидација, анализа и соодветна обработка на податоците од мониторинг станиците кои пристигнуваат во централната база на податоци
- Подготовка на месечни извештаи од добиените податоци од ДАМСКВ
- Подготовка на текст, табели и графиокони за годишен извештај од обработени податоци за сите медиуми на животната средина за 2011 година
- Техничка обработка на материјалот во темплејт за публикување
- Изработка на карти со геоориентирани податоци од сите медиуми на животната средина
- Информирање на физички и правни лица на нивно барање засостојбата со одредени медиуми и области во животната средина.
- Доставување на податоци за управување со отпадот до ДЗС.

ИНДИКАТОРИ ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА

- Ревизија на индикатори за животна средина на Балканскиот регион
- Подготвителни активности за ревизија на индикаторите на РМ
- Подготовка на индикатори за проектот SENSE 2.

БРОШУРИ

- Изработка на следните популарни брошури:
  - Придонесете за почист воздух: можете!
  - Палите отпад на отворено? Вие го загадувате воздухот и го дишете!
  - Затоплување со дрва: горете правилно да дишете добро

ЛИСТА НА ПОКАЗАТЕЛИ

- Ажурирање на првата верзија на Листата на показатели според усвоените Индикатори за животна средина и дополнување на листата со нови показатели.

ПРОГРАМА ЗА МОНИТОРИНГ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

- Подготвителни активности за подготовка на програма за мониторинг на животна средина.

GLOBE ПРОГРАМА

- Ревизија на веб-страница за GLOBE Програмата и ажурирање на делот за GLOBE во Македонија на страната на GLOBE интернационал.
- Пополнување на годишен прашалник на барање на GLOBE интернационал.

АКТИВНОСТИ ВО РАБОТНАТА ГРУПА НА UNECE ВО ЖЕНЕВА

- Подготовка на Прегледна состојбата во земјата согласно темплејтот доставен од UNECE.
- Пополнување на податоци за индикатори согласно темплејтот на UNECE.

ИНФОРМАЦИИ ЗА ВЛАДА

Во текот на 2012 година подготвени се и доставени до Владата на Република Македонија следните информации:

- Информација за загадувањето на воздухот во Скопје (посебно големите причинители на загадувањето) и мерки за решавање на проблемот
- Информација за Национален план за заштита на амбиентниот воздух во Република Македонија
- Информација за Националната програма за постепена редукција на количините на емисии на одредените загадувачки супстанции на ниво на Република Македонија
- Информација за прогресот за воспоставување на Катастар на загадувачи по општини во Македонија
- Информација за загадувањето на воздухот во Скопје и мерки за решавање на проблемот
- Информација за УРЕДБА за изменување и дополнување на Уредбата за гранични вредности за нивоа и видови на загадувачки супстанции во амбиентниот воздух и прагови на алармирање, рокови за постигнување на

граничните вредности, маргини на толеранција за гранична вредност, целни вредности и долгорочни цели

- За воспоставување на Државна мониторинг мрежа за бучава со најмалку 10 автоматски мониторинг станици и за изработка на стратешки карти и акциони планови за бучава за сите агломерации, главни патишта, главни железнички пруги и главни аеродроми на територијата на Република Македонија

НПАА

- Континуирано неделно ажурирање на матрицата за квалитет на воздух
- Подготовка на месечни извешати
- Подготовка на наративен дел и матрица за делот Квалитет на воздух за 2012 година
- Донесен е Правилник за формата, содржината, методологијата и начинот на водењето на Регистарот на испуштање и пренесување на загадувачи.
- Донесена е Уредба за формирање на државна мрежа за мониторинг на животната средина
- Редовно ажурирање на матрицата за делот хоризонтала.

ПРОГРЕС МОНИТОРИНГ

- Подготовка на коресподентни табели и имплементациони табели за директивите (2001/81/ЕЦ, 2008/50/ЕЦ) - циклус 6

ТЕХНИЧКИ КОМИТЕТИ - ИНСТИТУТ ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈА

- Воведување на европските стандарди и ИСО методите, со метод на индосирање (превод и технички корекции на насловите на стандардите) при што се додава ознаката МК наместо ЕН. Техничките комитети ги преведуваат и усогласуваат насловите на стандардите, подготвуваат програма на работа и листа на приоритизација на усвојување на стандарди за соодветните области.

ВОВЕДУВАЊЕ НА ИСО 9001

- Пополнување табела со процеси за воведување ИСО 9001 стандард во работата на Министерството.

Раководител на сектор
Светлана Ѓорѓева

